

opstillingskreds samt afstemningens år og dag.

Ad 1916-folkeafstemningen: Loven om afholdelse af en folkeafstemning angående Vestindien af 30. september 1916 bestemte i §§ 38 ff, at afstemningen skulle foregå under iagttagelse af de regler, der er givne for Ja- og Nej-afstemninger i lov nr. 16 af 7. februar 1901. Efter disse regler skulle på hver stemmeseddel ordene »Ja« og »Nej« være trykt over hinanden, adskilt ved en trykt vandret streg. Intet andet navn eller ord og intet tal eller tegn måtte være påført nogen stemmeseddel enten ved tryk eller ved skrift eller på anden måde.

Ad folkeafstemningerne i 1920 og 1939: Lov om folkeafstemninger i anledning af grundlovsforandringer af 23. juni 1920 bestemte i § 2, stk. 3: »På hver stemmeseddel skal ordene »Ja« og »Nej« være tydeligt trykt over hinanden, adskilt ved en trykt vandret streg. Intet andet navn eller ord og intet tal eller tegn måtte være påført nogen stemmeseddel enten ved tryk eller ved skrift eller på anden måde.

Ad folkeafstemningerne i 1953: Lov om folkeafstemning i 1953 vedrørende grundlovsændring af 25. marts 1953 bestemte i § 4, stk. 2, følgende: »På stemmesedlen om grundlovsforslaget skal ordene »Ja« og »Nej« være tydeligt trykte over hinanden, adskilt ved en trykt vandret streg. På stemmesedlen til folkeafstemningen om valgretsalders tal ordene »23 år« og »21 år« være tydeligt trykte over hinanden, adskilte ved en trykt vandret streg.«

Ad folkeafstemningerne i 1961-1978: Lov om valg til folketinget af 31. marts 1953 bestemte i § 70: »Afstemningen foregår skriftligt ved afgivelse af en dertil indrettet stemmeseddel, der tilvejebringes ved valgbestyrelsens foranstaltning. På stemmesedlen skal ordene »Ja« og »Nej« være tydeligt trykte over hinanden, adskilte ved en trykt vandret streg. På stemmesedlen skal endvidere være trykt afstemningens år og dag samt opstillingskredsens betegnelse. Intet andet navn eller ord og intet tal eller tegn må være påført nogen stemmeseddel enten ved tryk eller ved skrift eller på anden måde.«

Ved folkeafstemningerne i 1963 var stemmesedlerne påtrykt lovforslagenes titler.

Justitsministeriet

Den 31. januar 1986

Spørgsmål 12 af 31. januar 1986:

»Der ønskes en kommentar fra justitsministeriets lovafdeling til, at folkeafstemningen vedrørende Den Europæiske Fælles Akt af regeringen ikke ønskes afholdt på Færøerne og i Grønland, selv om Det danske Riges udenrigspolitik er et fælles rigsansliggende og Den Europæiske Fælles Akt omfatter en traktat om Det europæiske politiske Samarbejde (EPS).«

Svar:

Som anført i besvarelsen af spørgsmål 4 findes der ikke i grundloven nogen bestemmelse om afholdelse af vejledende folkeafstemninger. Bortset fra at der ikke kan afholdes vejledende folkeafstemning i tilfælde, hvor der efter grundloven skal afholdes (bindende) folkeafstemning, er der således ikke nogen begrænsning i lovgivningsmagtens adgang til ved lov at fastsætte, at der skal afholdes en vejledende folkeafstemning, om hvilket tema afstemningen skal vedrøre eller om hvem der er berettiget til at deltage i afstemningen. Heller ikke af den statsretlige litteratur kan der udledes nogen begrænsninger for lovgivningsmagten i disse henseender.

Indholdet af det foreliggende forhandlingsresultat består af to hovedelementer. Det første er en række ændringer i Rom-traktaten, og det andet er en traktatfæstelse af det samarbejde, der under betegnelsen Det europæiske politiske Samarbejde (EPS) har fundet sted mellem EFs medlemslande siden 1970. Der er, for så vidt angår det sidstnævnte, i det væsentlige tale om en sammenfatning i traktatform af 3 tidligere rapporter (de såkaldte Luxembourg-, København-, og London-rapporter fra henholdsvis 1970, 1973 og 1981) vedtaget af udenrigsministrene og af den praksis, der på grundlag af rapporterne har udviklet sig gennem årene. Der er dog den nydannelse, at der oprettes et selvstændigt sekretariat for EPS-samarbejdet.

Det første element, ændringerne i Rom-traktaten, vedrører ikke Grønland eller Færøerne, der ikke er omfattet af EF.

Både loven om Færøernes hjemmestyre og loven om Grønlands hjemmestyre indeholder en bestemmelse om forelæggelse for hjemme-